

сходити відразу після визрівання. Їх морфологічні параметри відповідають даним, отриманим із літературних джерел.

УДК 349.414(477.73)

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ РОЗВИТКУ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН У МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Ященко А. В., здобувач вищої освіти

Гамаюнова В.В., д. с.-г. н, професор

Іскакова О.Ш., к. с.-г. н.

Миколаївський національний аграрний університет

На сьогодні ситуація в Україні щодо володіння, користування і розпорядження землею залишається складною і такою, що вимагає невідкладного поліпшення.

Земельна реформа в Україні, яка продовжується в останні роки, не вирішила покладених на неї завдань. Здійснення масштабних земельних перетворень на таких величезних територіях обумовило виникнення гострих проблем соціального, економічного й екологічного характеру. Зокрема, належним чином не забезпечується раціональне використання та охорона земельних ресурсів, відтворення продуктивного потенціалу сільськогосподарських земель. Оскільки процеси земельного реформування в цей період відбувалися повільно, земельне питання стало вкрай заполітизованим, а перехід землі ефективним господарям - практично заблокованим. У зв'язку з цим виникла потреба формування нової парадигми землекористування в Україні – концепції сталого землекористування, яка могла б забезпечити підвищення добробуту людей, вирішити проблеми, пов'язані з деградацією навколишнього середовища, поліпшення екологічного стану земель.

Земельний фонд Миколаївської області характеризується наявністю досить високого біопродуктивного потенціалу, а в його структурі вагома частка ґрунтів чорноземного типу, що створює сприятливі умови для продуктивного землеробства. Площа земель в адміністративних межах Миколаївської області становить 2458,5 тис. га.

Основну частку в загальній структурі земельного фонду області займають сільськогосподарські землі - 2006,7 тис.га (81,6 %).

Миколаївщина має значні можливості для розвитку сільськогосподарської галузі, перетворення її у вискооефективний, експортноспроможний сектор економіки. Це і сприятливі природно-кліматичні умови, родючі землі, трудові ресурси та давні хліборобські традиції.

Але останніми роками відбувається скорочення площ сільгоспугідь (2008,5 тис. га у 2011р. проти 2010,2 тис. га у 2007 р.) і це є свідченням того, що певна частина цих угідь переводиться в несільськогосподарські землі для потреб промислової та соціально-побутової інфраструктури. Сільськогосподарське освоєння території області в порівнянні з іншими регіонами надзвичайно високе (82%). Характерною особливістю структури сільгосподарських угідь є значна питома вага орних земель (більше 84%). Решта площ використовується під багаторічні насадження (1,8%), сінокоси (0,2%), пасовища (13,3%), перелоги (0,2%). Найбільш розорані сільськогосподарські угіддя в Арбузинському районі (91%), найменш – у Врадіївському (74,6%). В умовах ринкових відносин та бурхливих процесів у зміні форм господарювання і власності на землю, спостерігається диспаритет цін на паливо, техніку, добрива, послуги і сільгосппродукцію. Родючість ґрунту залишається поза увагою багатьох виробників, враховуючи застосування органічних та мінеральних добрив. Недотримання технологій і термінів проведення обробітку ґрунту, захисту рослин від бур'янів, шкідників та хвороб, застосування хімічних меліорантів, негативно впливає на відтворення родючості ґрунтів, загострює проблеми гумусового, агрофізичного та меліоративного стану і веде до зниження родючості ґрунтів та ефективності ведення рослинництва.

Антропогенно-техногенний вплив на довкілля постійно збільшується, що спричиняє погіршення фізичних і хімічних властивостей ґрунтів, зростання площі деградованих земель, забруднених атмосферними викидами і стічними водами, хімічними речовинами і радіонуклідами. Істотним фактором техногенного забруднення ґрунтів є, перш за все, транспорт. Викиди вихлопних газів підвищують вміст свинцю у ґрунтах біля автотрас та придорожньої смуги уздовж доріг з інтенсивним рухом. Значної шкоди земельні ресурси зазнають через забруднення ґрунтів викидами промисловості (важкі метали, кислотні дощі). Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва, застосування засобів хімізації, меліорації та механізації призводить до погіршення агрономічних якостей ґрунту через знищення в ньому гумусу. Отже, головною з причин деградації ґрунтів регіону є людська діяльність.

В Україні щорічно зростають площі еродованих земель. Майже половина орних земель Миколаївської області знаходяться на ерозійно небезпечних площах. Найбільш еродовані орні землі в Доманівському (72,5%), Братському (71,4%), Вознесенському (66,3%), а найменше – в Жовтневому (14,1%), Снігурівському (16,6%) і Очаківському (22,7%) районах. Середньорічний фактичний змив ґрунту по області становить 13,3-13,5 т/га.

Загальні прямі щорічні збитки від ерозії і дефляції ґрунтового покриву Миколаївщини становлять близько 13,5 млн т ґрунту та 0,5 млн т гумусу. Прискорення ерозійних процесів великою мірою обумовлено тим, що в останні 8-10 років держава різко скоротила асигнування на охорону і раціональне використання земельних ресурсів. У сукупності висока ступінь

еродованості ґрунтів та розбалансованість між нагромадженням та мінералізацією гумусу призводить до щорічних втрат гумусу в області обсягом 3,1 млн т.

Визначено, що і за іншими якісними показниками (дефльованість, засоленість, солонцюватість, перезволоженість та ін.) земельний фонд області має сталу тенденцію до погіршення: 1,8% орних земель складають кислі ґрунти, 2,2% – дефльовані, 2,0% – засолені, 3,3% – перезволожені, 0,3% – заболочені ґрунти.

Збільшення обсягів виробництва рослинницької продукції за рахунок екстенсивної системи землеробства призвела до залучення у сільгосподіг малопродуктивних і деградованих угідь. Їх площа в області становить 246,4 тис.га, які визначені, розробленою Миколаївською філією Інституту землеустрою «Регіональною програмою захисту земель від водної та вітрової ерозії, інших видів деградації земель Миколаївської області». Потребують консервації 223,6 тис.га деградованих земель (9,1% від загальної площі), а також 22,8 тис. га малопродуктивних земель (0,9% від загальної площі). Найбільша площа деградованих та малопродуктивних земель знаходиться в Баштанському, Вознесенському, Врадіївському, Доманівському, Новоодеському та Первомайському районах. Визначити фактичну площу малопродуктивних та деградованих земель в розрізі державної та приватної власності, непридатність їх для вирощування сільгоспкультур та необхідність їх заліснення, можливо тільки при проведенні землепорядних робіт з інвентаризації земель та їх ґрунтового обстеження.

У результаті проведеного дослідження було виявлено, що сільськогосподарські угіддя області знаходяться у кризовому стані. Користування і розпорядження землею залишається складною і такою, що вимагає невідкладного поліпшення.

Найгострішими проблемами є:

- незавершеність процесів реформування економічних та правових відносин власності;
- недосконалість системи державного управління у сфері використання і охорони земель, земельного законодавства та інфраструктури ринку земель;
- нерозвинутість автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру, відсутність механізму економічного стимулювання використання і охорони земель.

Роботи із запровадження раціонального землекористування проводяться досить повільно.

Відсутнє перспективне прогнозування розвитку земельних відносин, не визначено оптимальну модель сільськогосподарського землекористування.

Через невизначеність системи регулювання земельних відносин залишається низькою ефективність використання земель у сільському господарстві, не завершено введення у повному обсязі в економічний оборот земельних ділянок та прав на них.

Висновки. Можливі два варіанти розв'язання проблеми, що передбачають:

перший - збільшити фінансування заходів з удосконалення земельних відносин та управління земельними ресурсами з державного, обласного та місцевих бюджетів, що дасть змогу частково стабілізувати земельні відносини і землекористування, але не забезпечить істотних зрушень у розвитку ринку земель, створення умов для розвитку екологічного та інвестиційно-привабливого землекористування, насамперед сільськогосподарського;

другий – розробити та затвердити Програму розвитку земельних відносин Миколаївської області на майбутні роки, яка дасть змогу:

- розв'язати більшість соціально-економічних та екологічних проблем міського і сільського землекористування;
- створити стабільний ринковий механізм регулювання земельних відносин і формування інвестиційно-привабливого землекористування;
- забезпечити удосконалення економічних і правових відносин власності на землю, розвиток землеустрою та економічне регулювання землекористування, поетапне введення в економічний обіг земельних ділянок та прав на них;
- забезпечити збільшення надходжень від земельних платежів до бюджетів різних рівнів у сумі 760-800 млн гривень на рік.

На нашу думку другий варіант буде більш оптимальним для вирішення поставлених завдань на території Миколаївської області.

УДК: 633.11:631.811.98(477.72)

НАПРЯМКИ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ У ЖИВЛЕННІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР У ЗОНІ СТЕПУ УКРАЇНИ

Дворецький В. Ф., аспірант

Кувшинова А. О., аспірант

Білоус М. І., магістрант

Базілік М. С., магістрант

Миколаївський національний аграрний університет

Глушко Т.В., к.с.-г. н.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

На сьогоднішній день, велика кількість біопрепаратів спрямована не тільки на захист рослин, а навіть замінює частину мінеральних добрив, а це досить спрощує людську діяльність, та залишає в покращеному стані ґрунтовий покрив. Відомо, що при обробці біопрепаратами